

TED ANKARA KOLEJİ VAKFI ÖZEL LİSESİ

ULUSLARARASI BAKALORYA PROGRAMI

A1 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

UZUN TEZİ

“BİR YABANCI KUŞ”

Öğrencinin Adı Soyadı: Ezgi Gözde

Danışman Öğretmen: Zühal Baloğlu

Diploma Numarası: D1129-041

Sözcük Sayısı: 3879

Araştırma Konusu: Tahsin Yücel'in "Kumru ile Kumru" adlı yapıtındaki odak figürün kendine ve yaşadığı çevreye yabancılaşma nedenlerinin ayrıntılı incelenmesi

Z (ABSTRACT):

Bu alışma, Uluslararası Bakalorya Programı bitirme tezi olarak A1 Türk Dili ve Edebiyatı dersinden hazırlanmıştır. Bu tezde, Tahsin Yücel'in " Kumru ile Kumru" yapıtındaki odak figürün kendine ve yaşadığı çevreye yabancılaşmasının nedenleri incelenecektir.

Tezin üç ana bölümden oluşmaktadır; giriş, Kumru'nun yabancılaşması ve nedenler, sonuç. Giriş bölümünde Tahsin Yücel'in "Kumru ile Kumru" adlı romanın kurgusu ve Kumru'nun yabancılaşmasına etki eden olaylar kısaca özetlenmiştir. İkinci bölümde Kumru'nun çevreye yabancılaşması ve kendine yabancılaşması nedenleri ile birlikte incelenmiştir. Ayrıca Kumru'nun yabancılaşmasının önemli bir nedeni olan iletişimsizlik ayrı bir başlık altında irdelenmiştir. Sonuç bölümünde de odak figürün kendini ne köye ne de kente ait hissedemeyişinden dolayı yaşadığı aidiyetsizlik duygusu nedeniyle yabancılık yaşadığı yargısına varılmıştır.

İÇİNDEKİLER :

1. GİRİŞ.....	3
2. ODAK FİGÜRÜN YABANCILAŞMASI VE NEDENLERİ	
2.1 AİLEYE YABANCILAŞMASI.....	3
2.2 KENT TOPLUMUNA YABANCILAŞMASI.....	6
2.3 KENDİNE YABANCILAŞMASI.....	10
2.4 İLETİŞİMSİZLİK.....	14
3. SONUÇ.....	17
4. KAYNAKÇA.....	18

Giriş:

Yabancılaşma hayatının belirli bir evresinde çoğu kişinin karşılaştığı bir durumdur. İnsanlar kimi zaman ailelerinden, toplumdan, ait oldukları sınıftan, arkadaşlarından çok farklı olduğunu, onlarla uyuşmadığını o dünyaya ait olmadığını düşünür. Tahsin Yücel'in "Kumru ile Kumru" adlı yapıtında da olaylar böyle bir odak figür etrafında kurgulanır.

Tahsin Yücel'in "Kumru ile Kumru" adlı yapıtında odak figür Kumru'dur. Yapıtın başında Kumru köyde yaşayan saf, meraklı bir kız çocuğu olarak karşımıza çıkar. Odak figür şehirli bir adamla görücü usulüyle evlendirilince kente, İstanbul'a göç etmek zorunda kalır. Kocasını Pehlivan daha önceden İstanbul'a yerleşmiş, orada kapıcılık yapan bir adamdır. Kendinden yaşça büyüktür. Hiç tanımadığı bu adamla evlenerek İstanbul'a giden Kumru köyünden ilk kez ayrılır. İstanbul'da onu yepyeni bir yaşam beklemektedir. Şehirde bütün insanlara yabancı olan Kumru onlardan biri olmaya çalışır. Bu durum onun bütün alışkanlıklarını değiştirir. Bunun sonucu olarak Kumru kendine de yabancılaşır ve yabancılaşma hayatının bir parçası olur. Odak figürün yaşadığı bu duygunun nedeni aşağıdaki başlıklarda açıklanabilir.

Aileye yabancılaşması:

Kumru doğmadan çok önce ablası ölür ve Kumru'ya ablasının kimliğini kullanabilmesi için onun adı verilir. Köyde ailesine yakın değildir, bunun yerine Meryem Ebesine kendini çok yakın hissetmektedir. Köyde yaşayan çoğu kız çocuğu gibi zengin bir talibi çıkan Kumru'ya ailesi, fikrini bile sormadan evlendirir. *"Kızların yazgısını babalarının belirlemesinden daha doğal bir şey olamazdı"* (Yücel, 8) Evlendiği kişi Haydar adlı bir şehirlidir. İri yarı olmasından dolayı ona Pehlivan denmektedir. Eskiden karanlık işler yapan Pehlivan bir daha yasa dışı işler yapmamak için kendine söz vermiştir ve şehirde kapıcılık yapmaktadır. Evlenerek köyden kente giden Kumru kentteki yaşama ve kocasına çok uzaktır. Bu yeni

yaşama alışmaya çabalar. Pehlivan'dan iki çocuğu olur. İlk önce temizlikçilik yapan odak figür romanın ilerleyen bölümlerde aç gözlü, metaya kapılmış bir zengin hanım olur.

Kumru'nun yabancılığının öncelikle ailede başladığı görülür. Kumru'ya ölen ablasının adının verilmesi onun ablasının yaşamını sürmek, onun kimliğini taşımak zorunda kalışının göstergesi olarak kabul edilebilir. Kumru ölen ablasının kimliğiyle hayatına devam etmiştir ve bu yüzden Anadolu'daki pek çok kız çocuğu gibi aile içinde kendi özel bir yeri ve kimliği oluşmamıştır.

“Öte yandan, bunca yıldır, kardeşlerini sık sık kucağına alıp öpmesine, arada bir ellerinden tutup çarşıya götürmesine, ceplerine birer avuç leblebi koymadan eve yollamamasına karşın, bacıları gibi kendisini de bir kez olsun kucağına alıp sevmemiş, bir kez olsun yanağını öpmemişti.”(Yücel, 9).

Kumru kendini her zaman aileye yabancı biri olarak görür ve aidiyetsizlik duygusunu hayatı boyunca yaşar. Odak figür hiç tanımadığı bir adamla evlenir ve İstanbul'a yerleşir. İstanbul'daki kent hayatı Kumru'nun alıştığı köy yaşamına tamamen yabancıdır. Kumru köyünden ilk kez, evlendiğinde, kocasının evine gitmek için ayrılmıştır. Köyünden, ailesinden ilk kez ayrılmasına rağmen ailesinin yanında olmayışını uzun süre hissetmez ve onlara uzun bir süre özlem duymaz. Kumru'nun annesinden çok Meryem Ebe'siyle yakın olması, İstanbul'a gittiğinde de sadece Meryem Ebe'sini düşünmesi ve ona ulaşmak istemesi de ailesiyle olan bağlarının kopuk olduğunu gösterir. Kumru'nun okuma yazmayı öğrendiğinde de düşündüğü ilk kişi Meryem Ebe'dir ve öncelikle onu bulmak ister. Odak figür, İstanbul'a gittiğinde annesini aramak, ona ulaşmak, ona mektup yazmak istese de bunu bir türlü başaramaz, hep başka zamana erteler. Ailesine o kadar yabancıdır ki onlara ulaşmaktan korku duyar ve mektup yazmaktan çekinir, sürekli erteler. Şehre gittikten sonra ailesini hiç aramamasının ailesini üzdüğünü Hayriye Karagöz'ün Kumru'ya yazdığı mektuptan anlaşılır. Bu mektuptan kızlarından fayda bekledikleri, sevgilerini göstermedikleri kızlarından onların

çıkartına bir şeyler umdukları da çıkarılabilir. Kumru gibi zeki ve iyi bir gözlemci olan birinin böyle bir hesabı fark etmemesi beklenemez. Bunun da odak figürü ailesinden uzaklaştıran nedenlerden olduğu söylenebilir. “*Kumru bibi burada anam babam senden hiç söz etmez biri söz açınca da bırak şunu zengin kocaya vardı hiç bir kimseye bir faydası olmadı derler*”(Yücel, 204).

Ailesiyle bağının kopuk olmasının Kumru’ya yalnızlık ve güvensizlik duygularını da hissettirdiğini söyleyebiliriz. Odak figür cesaretini toplayıp ailesine mektup yazdığı zaman da artık çok geçtir; annesi çoktan ölmüştür. Kumru’nun annesinin ölümünden bile haberdar olmayışı onun ailesine uzaklığını gösterir. Ailesinin, onun için hatırlamak ve bir daha dönmek istemediği geçmişi olmaktan başka bir şey ifade etmediği söylenebilir. Ayrıca ailesinin tutumu da Kumru’nun onlara karşı yabancılaşmasında büyük bir etkendir çünkü onlar da Kumru’ya karşı ilgisizdir. Görücü usulüyle Kumru’yu evlendirdikten sonra, bir nevi Kumru’dan kurtulduktan sonra, ona ulaşmaya hiç çalışmamışlardır ve Kumru’nun çocukları olan Hakan ile Sultan’ı da hiç tanımamışlardır.

Kumru için ailesi tarafından bir birey olarak algılanması önemlidir. Odak figür, bunu ilk kez Hayriye Karagöz’ün kendisine yazdığı mektubu aldığı anda hisseder. Zarfın üzerinde kendi adını gördüğü ve sadece ona yazılmış bir mektup, Kumru için bir ilktir. Zarfın üstündeki ad soyad ve adres ona bir kimliği olduğunu düşündürmüştür. Mektup, annesinin öldüğünü haber veren Hayriye Karagöz’den gelir ancak üstündeki kimlik bilgileriyle yüzleşmesi annesinin ölüm haberinin bile önüne geçecek kadar kendine yabancılaşan bir kadını düşündürür. “*Elinde mektup salona dönerken, bu işin bir yanlışlık bulunduğunu düşünüyordu. Zarfın üstünde kendi adını okuyunca, elinde, yaşamında ilk kez, kendisine gönderilmiş bir mektup tuttuğunu anladı.*”(Yücel, 203)

Kumru doğumundan itibaren ailesine yabancıdır dolayısıyla büyüdüğünde geçmişine de yabancı bir birey olmuştur. Evlenip, İstanbul’a gittiğinde geçmişini, annesini, babasını,

kardeşlerini ve köy yaşantısını hiç düşünmemekte ve adeta bundan utanmaktadır. Bu durum köydeki yaşamını, anılarını belleğinde yok saymak isteğine bağlanabilir.

Kumru'nun her şey karşısında kendini yabancı hissetmesi onun doğduğu andan itibaren ailesine yabancı biri olmasına bağlanabilir. Ailesinden özel bir ilgi ve sevgi görmeyen Kumru kendine hiçbir yere ait hissetmez dolayısıyla geçmişine bütünüyle yabancısıdır. Bu nedenle ailesinden kaynaklanan yabancılaşıma olgusunun onun bütün hayatını olumsuz yönde etkilediği söylenebilir.

Kent toplumuna yabancılaşıması:

Kumru'nun Pehlivan ile görücü usulüyle evlendirilmesiyle Kumru alıştığı köy yaşamından hiç bilmediği kent yaşamına geçmek durumunda kalmıştır. Kumru'nun kent yaşamıyla ilgili hiçbir bilgisi yoktur. Odak figür, kente geldiği zaman kendini herkesten soyutlar ve herkesten farklı görür. Temizliğe gittiği evlerdeki hanımların ona davranışları da odak figürün yabancılığını pekiştirir. *“En azından kimileri önce bunu böyle anlayarak suratını asıyor, sonra düşündüğünün saçma olduğunu, bir köylü parçasının böyle bir şeyi tasarlayamacağını düşünerek gülümsemeye çalışıyordu.”* (Yücel, 34). Kumru köyden ilk defa İstanbul'a gelmek için ayrılmıştır. Bu yüzden çevreye uyum sağlaması çok zaman alır. Çevresindekilerin çoğuyla sohbet etmekten kaçınır. Ecem Sokak'taki kapıcılar onu hemen aralarına almazlar çünkü o, farklıdır. Kumru, iyi bir gözlemcidir, zekidir, çabuk öğrenir. Ayrıca çoğu kent kadını da onu alt sınıftan saydığı için insan yerine koymaz. Bu durumda Kumru'nun kent yaşamındaki kadınlara yabancılaşıması kaçınılmazdır. *“Kumru, İstanbul'a geldi gelesi İsmail Bey de içinde olmak üzere, tüm kentlileri başka bir insan türünün örnekleri gibi görüyor, onları herhangi bir eleştiri, öfke ya da imrenme konusu olmayacak ölçüde kendinden uzak buluyordu.”* (Yücel, 39) Kumru'nun, kentteki insanlarla yaşadığı iletişimsizlik, kızı Sultan'ı

da etkiler. Anne kız birbirine çok düşkündür. Sultan okula gitmeden önce çok akıllı bir kız olarak görülür ama okula gidip oradaki insanlarla iletişim kuramadığında durumun böyle olmadığı anlaşılır. Bir süre sonra da uyumsuzluğunu ve iletişimsizliğini üzerinden atamayan Sultan okuldan atılır. Bu durum Sultan'ı daha çok sahiplenen Kumru'nun onu korumak adına çevresinden daha çok uzaklaşma nedenlerinden birini doğurur.

Kumru ekonomik açıdan Pehlivan'a yardım etmek amacıyla evlere temizliğe gitmeye başlar. Odak figür, gündeliğe gittiği evlerdeki yaşam tarzlarına çok yabancısıdır, şehirdeki insanların yaşam tarzlarını anlayamaz ve kendini çok yalnız hisseder. Evine temizliğe gittiği hanımlardan sadece Tuna Hanım, Kumru'ya değer verir, onu küçümsemez. Tuna Hanım'ın samimiyeti, Kumru'nun ona, çok büyük bir hayranlık beslemesini sağlar. Tuna Hanım Kumru'ya arkadaş gibi davrandığı için odak figürün ve kendini yabancı hissetmediği tek yer Tuna Hanım'ın yanısıdır. Bu yüzden onun evine temizliğe gitmeyi dört gözle bekler ve onun gibi olmak ister ama bu durum da onu ister istemez kendine yabancılaştırır. Yine kendi gibi olmanın bilincinde değildir. Taklit ettiği kişinin kendine yabancı olduğunun farkına varamaz.

Kumru kente geldiği zaman köyden ilk kez ayrılmıştır. Burada gördüğü; televizyonlar, buzdolapları, çamaşır makineleri, arabalar, alışveriş merkezleri Kumru için o kadar yenidir ki odak figür, bunları gördüğü zaman önce korkar ve kullanmayı reddeder. *“Kumru, televizyon bölümünde büyülenmiş gibi duruverdi, karşısında yan yana, üst üste, büyüklü küçüklü yirmi-otuz televizyon birden duruyor, ama birinin içinde ne oluyorsa, ötekilerin içinde de o oluyordu. Kafası karıştı birden.”* (Yücel, 128)

Bir gün Tuna Hanım'ın evinde temizliğe gittiğinde onun zoruyla açtığı buzdolabına bitmek tükenmek bilmeyen bir sevgi besleyen Kumru, kendisinde de o buzdolabından olmasını ister. *“Kumru birden ürperdi: gittiği evlerde çok buzdolabı görmüştü, içlerini de görmüş sayılırdı, ama kapılarının nasıl açıldığını hiçbir zaman alıcı gözle bakmamıştı.”* (Yücel, 52) .Tuna Hanım'ın buzdolabından başka buzdolabı beğenmeyen Kumru sonunda aynı marka 'Vestigos'

buzdolabını alır. Kumru'nun buzdolabına karşı olan akıl almaz tutkusu o buzdolabını alarak yabancı biri olmaktan çıkıp toplumdan biri olacağını düşünmesine bağlanabilir. Kent yaşamı hakkında hiçbir fikre sahip olmadan sadece eşya ile toplumdan biri olma çabası onu, eşyalara çok fazla anlam yüklemeye götürür. Kumru, Vestigos buzdolabını herkese günlerce anlatır. Buzdolabının ona verdiği coşku ve mutluluğun onu sahip olma duygusuyla yabancılıpından kurtulacağı yanlışına götürdüğü düşünülebilir. Çevresindeki insanlardan iyice uzaklaşırken eşyalara yakınlaşır. Bu da onu iyice yalnızlaştırır. Ancak Kumru'nun Tuna Hanım gibi dolabı her zaman dolduracak parası yoktur ama dolabın her zaman dolu olması lazımdır, hem de Tuna Hanım'ın dolap dizilişinin aynısı olmalıdır. Tuna Hanım Kumru'nun acınacak halini görünce onu alıp bir alışveriş merkezine götürür. Oradaki açılır kapanır kapılardan geçerken, alışveriş merkezinin içinde gezinirken, alışverişin sonunda yazar kasanın önünden geçerken Kumru'nun içini hep korku kaplar çünkü odak figür böyle yerlere o kadar yabancıdır ki dünya dışında bir yerde olduğunu, hatta öldüğünü düşünür. Eve geldiği zaman da Pehlivan'a ve çocuklara devamlı alışveriş merkezlerinden bahseder. Dolabın boşaldığını gördüğü her gün, Kumru hemen öyle bir alışveriş merkezine gitmek ister. İlk sefer yalnız gidişinde Kumru otobüse biner ama şehre de yabancı olduğundan gitmek istediği süpermarketi bulamaz. Ertesi gün Bilal Dayı'nın oğlu Yıldırım'la beraber giderler. Kumru'nun Yıldırım'la gittiği alışveriş merkezindeki merdivenlere “şeytan icadı” diye bahsetmesi onun teknolojiyle gelişen toplum yaşamına ne kadar uzak olduğunu gösterir. *“Kumru, yüzü kıpkırmızı, yürüyen merdiveni gösterdi o zaman. ‘ben bu şeytan icadına dünyada binemem’ dedi.” (Yücel,126)*

Kumru artık kendi çocuklarını doyurmaktan çok buzdolabını doyurmayı dert etmektedir ve kolasını bir canlı varlık karşısında değil de buzdolabı karşısında içmekten daha çok hoşlanır. Buzdolabı ona etrafındaki insanlardan daha çok keyif verir. Bu durum da bir eşyaya yüklediği anlama bağlanabilir. *“Ne olursa olsun, Vestigos'u sürekli dolu tutmak onun için tutkuyla sevilen bir sevgiliyi mutlu ederek kendisi de mutlu olmak gibi bir şeydi.” (Yücel,140).*

Buzdolabını aldıktan sonra sonu gelmeyen isteklerde bulunan Kumru, eşyalara sahip olma tutkusu yüzünden kocasını yasal olmayan ama daha çok para getirecek ve isteklerini daha kısa sürede tamamlayabilecek bir işte çalışmaya zorlar. Bu sayede istediği televizyonu, bulaşık makinesini, çamaşır makinesini, saç kurutma makinesini alabilecektir. Kumru bu sayede kendisinin toplumdan biri olabileceğini ve yabancılaşmasını yenebileceğini, aidiyetsizlik duygusundan kurtulacağını düşünür. Başlangıçta Tuna Hanım'ın buzdolabına olan hayranlığıyla başlayan kentleşme çabası Kumru'yu tamamen kendinden uzaklaştırır. Pehlivan kapıcılığı bırakır eski işine geri döner ve bol para kazanmaya başlar. Kapıcısı oldukları apartmanın alt kattaki kapıcı dairesinden dayalı döşeli, manzaralı bir daireye çıkarlar. Görüntü olarak sınıf atlasalar da bu onların yabancılığını ve yalnızlığını arttırmaktan başka bir şeye yaramaz. Onları artık ne alt sınıf ne de üst sınıf içlerine alır. Bu durum üstüne Ecem Sokağın kapıcıları onları dışlar ve yadırgar; bunun bir nedeni kıskançlıktır. *“Eve dönüp denize karşı oturduğunda, büsbütün bun alıyor, komşuların bu beklenmedik değişimini bir ölçüde anlasan da açıklayamıyordu: kapıcı odasından koca bir daireye taşınmaları nedeniyle kıskanıyorlardı onları.”* (Yücel, 178)

Diğer kapıcılar Kumru'nun birdenbire zengin olmasına alışamayıp onu dışlarlar ve böylelikle odak figür tanıdığı az sayıdaki insanlar tarafından da dışlanmış olur. Artık o ne kentli ne de köylüdür; arada kalmıştır, kendini hiçbir yere ait hissetmez. Kumru'nun ait olduğu geçmiş yaşamıyla, kapıcılık günleriyle tek bağı bahçedeki cılız nar ağacıdır. Kumru arka ışıklığındaki nar ağacına çok önem verir ve onunla ilgilenir çünkü o, bu dünyada var olduğunun bir kanıtıdır. O ağaç da kendi gibi beton binaların arasında var olma mücadelesi içindedir.

İsmail Abi'nin Kumru'nun artık çalışmamasını istemesi de Kumru'nun yanında tek rahat ettiği insanın yanına, Tuna Hanım'ın yanına, gitmesini engellemiştir. Kumru, Tuna Hanım'dan çok şey öğrenmiştir ve Tuna Hanım onun olmak istediği kadın modelidir; onun

evine gündeliğe gitmemesi Kumru da büyük bir eksiklik yaratır ve onu bu dünyaya bir nebze daha yabancılaştırır.

Kendine Yabancılaşması :

Kumru İstanbul'a gelmesiyle bir değişim sürecine girer. Alıştığı köy yaşamından kopup hiç bilmediği bir kent yaşamının içine girmek zorunda kalan Kumru değişimiyle birlikte kendinden uzaklaşmaya başlar. Hiç tanımadığı Pehlivan adlı bir köylüsüyle evlenip Ecem sokak'ta Günay Apartman'ında kapıcılık yapmaya başlamasıyla Kumru'nun yaşamında ortaya çıkan değişim kurgunun temelini oluşturur.

Kumru, Pehlivan Haydar ile evlenip kente göç edince yaşadığı küçücük kapıcı dairesi bile ilk başta ona çok büyük gelir. Yeni taşındığı sıralarda onun için kent yaşamı; kapıcılık yaptıkları sokakla sınırlıdır ama gündeliğe gitmesiyle bu sınırlar genişler. Kumru'nun kent yaşamının parçası olmayı tutkuyla istemeye başlayışı, Tuna Hanım'ın "Vestigos" marka buzdolabını görmesiyle ortaya çıkar. Kumru köyünün korunaklı, sınırlı ortamında büyümüştür; dolayısıyla teknolojiden çok uzaktır. İstanbul'a geldiğinde karşılaştığı modern ve teknolojik yaşam ona bütünüyle yabancısıdır. Kapıcılık yaptığı Günay Apartmanı'ndaki kadınları ve onların eşyalarını, davranışlarını, yaşamlarını önce yadırgar ama bir süre sonra Tuna Hanım'ın kullandığı eşyalara hayranlık duyar. Şehre ilk geldiği zaman buzdolabının kapağını bile açmayı bilmez durumdadır. *"Kumru birden ürperdi: gittiği evlerde çok buzdolabı görmüştü, içlerini de görmüş sayılırdı ama kapılarının nasıl açıldığına hiçbir zaman alıcı gözle bakmamıştı"* (Yücel, 52) Tuna Hanım, Kumru'ya ikram ettiği kola karşısında Kumru'nun ürkmeye karışık şaşkınlık olan ilginç tepkisiyle karşılaşınca çok şaşırır. Tuna Hanım odak figüre modern bir kadın olmayı öğretmeye çalışır, giymediği iç çamaşırlarını ona verir ve onu okuma yazma öğrenmesi konusunda isteklendirir. Tuna Hanım'ın her şeyine hayran olan

Kumru, onun her dediğini yapmaya ve kendinden çok onun gibi biri olmaya çalışır. Bu çabasını Kumru'nun Tuna Hanım'ın kullandığı buzdolabından alması, onun gibi konuşmaya çalışması, televizyon alacağı zaman başka hiçbir modele bakmadan onunkinden almayı düşünmesi sonucunu doğurur. Köydeyken ölmüş ablasının kimliğiyle yaşamıştır, kentte de Tuna Hanım'ın kimliğini taşımaya çalışır. Başkalarının kimliğine bürünmeye yazgılı gibi davranmanın yanlışlığını anlayacak bilinçten yoksundur.

Kumru, Tuna Hanım gibi olmaya çalışmasıyla günden güne kendi benliğinden uzaklaşır. Kendinde değer verdiği şeylerden vazgeçer ve onlar yerine maddeleri koymaya başlar. Buzdolabını bu kadar önemsemesini, Kumru'nun metalaştığının, kendini böyle var edebileceğini düşündüğünün bir göstergesi olarak kabul edilebilir.. Kumru, Tuna Hanım'ın dediklerine çok önem verir ve onu örnek alır, onun verdiği iç çamaşırlarını kullanır, o başını aç dediğinde açar. Oysaki Kumru'nun bu yaptıkları köyünde ve köyünden insanlardan oluşan çevresinde doğru karşılanan hareketler değildir. O bunlara çok yabancıdır, ancak göç ettiği toplumun sosyal alışkanlıklarına hemen uyum sağlamak amacındadır ve kendisi değiştirir. Kumru'nun bu değişimi onu, kapıcılardan oluşan çevresinden daha da uzaklaştırır. Onlar Kumru'nun arkasından hep dedikodu yapmaya başlarlar ve onu aralarına almayıp dışlarlar. “*O Kumru denen kadının kılığını görmüyor musunuz, dinsiz imansız adamlar bunlar*” (Yücel, 214)

Kumru sahip olduğu bütün alışkanlıkları temizliğe gittiği evlerdeki yaşayışa göre düzenlemeye çalışır. Önce elektronik aletler kullanmaya başlar sonra giyimini düzeltip başörtüsünü çıkarır ve ardından ayrı kaplarda yemek yemeğe başlar. Kumru, aslında ayrı kaplarda yemek yemeğe ihtiyaç duymaz. Ailesindeki kimsenin ayrı kaplarda yemek yeme gibi bir isteği yoktur. Ayrı kaplarda yemek yenmesini istemesinin tek nedeni bunun doğru olduğunu düşünmesi değil şehirli kadınların öyle yapması ve Kumru'nun kendisi gibi biri

değil, şehirli bir kadın gibi olmak istemesidir. *“Temizliğe gittiğim evlerde de ayrı kaplarda yiyorlar” (Yücel, 106)*

Kumru'nun değişimi ve şehirli bir kadın olma çabası, onu iyice kimliksiz bir kadına dönüştürür ve Kumru kendini tanıyamaz hale gelir. Değer yargılarının değişmesiyle kendine, bu dünyaya o kadar yabancılaşır ki hep bir çıkış yolu bulmaya, kaçmaya çalışır ama ne yazık ki o metaların zincirlerine takılmış bir insandır artık ve bundan kurtulamaz.

Kumru'nun değişimine ayak uydurmaya çalışan kocası Pehlivan, Kumru'nun bitmez tükenmez isteklerini yerine getirmek için iş değiştirir. Pehlivan, Kumru'ya buzdolabı alabilmek için kendine verdiği İsmail Abi'nin yanında bir daha çalışmama sözünü tutamaz ve bol para kazanmak için yasal olmayan işlerde çalışmaya başlar. Pehlivan da Kumru'yu memnun etmek için değer yargılarından vazgeçer. Kumru'nun değişimi onu da etkilemiştir.

Daha çok para getiren bir iş bulununca Kumru, kapıcılık yaptığı apartmanın üst katlarından birine taşınır, ancak apartmanın asıl sahibi evden zorla çıkartılır. *“Pehlivan'ın İsmail Bey ile konuşmasının üstünden kırk sekiz saat bile geçmeden, Cüneyt Bey ile karısı 14 numarayı yıldırım hızıyla boşaltıp gittiler.” (Yücel, 167)*. Bu durum Pehlivan'ın ahlaksız ve zorba bir iş bulduğunu ve ailenin değer yargılarını kaybettiğinin kanıtıdır çünkü eve yerleşince ne Kumru ne de Pehlivan evin eski sahiplerinin düştükleri durumu düşünür, sebep oldukları bu durum için üzülürler. İkisi de bencilce kendi isteklerine göre davranmaktan çekinmezler. Şehir yaşamına uyum sağlamaya çalışırken bencil birine dönüştüğünü fark edemeyen Kumru, her geçen gün kendinden bir şeyler daha kaybetmeye ve kendine de yabancılaşmaya başlar. Yeni evin penceresinden bakınca Kumru ilk kez denize yakın olduklarını görür. Kapıcılar, Kumru'nun evini ziyaret ettiklerinde onlar da ilk kez denize yakın olduklarını gördüklerini belirtirler. Kumru'nun ve kapıcıların dünya sınırları o kadar dardır ki çok yakında olmalarına rağmen denizden haberleri yoktur. Bu durum, onların içinde yaşadıkları uzama bile ne kadar yabancı olduklarını gösterir.

“Allahım, büyük allahım, kaç yıl oldu biz buraya geleli, denize bu kadar yakın olduğumuzu da, bu sokaktan deniz göründüğünü bilmezdim,” dedi, yanındaki kocaman koltuğa bıraktı kendini. Bir şeylerden korkmuş gibi Pehlivan’a dikti gözlerini. ‘inanamıyorum,’ diye mırıldandı. ‘yani sence bu ev bizim mi şimdi?’” (Yücel, 172)

Üst kata taşınınca Kumru eskiden kullanmadığı ve ‘şeytan icadı’ diye nitelendirdiği tüm elektronik ev aletlerini kullanmaya başlar. Bu durum ona ilk başta zevk verirken, romanın sonlarına doğru alışkanlığa dönüşecektir. *“Kumru en az üç hafta süresince kesintisiz bir mutluluk içinde yüzdü. Yaşamında yeni bir düzen başlamış, kendisi de bu düzenin gizini kavramıştı.” (Yücel, 140)* .Buzdolabını ilk aldığı zaman onu doldurmak, düzenlemek, onun kapağını açıp kapamak onun için büyük bir tutku büyük bir heyecan olsa da üst kata taşınınca bu işler Kumru için sıradan bir işe dönüşmüş artık heyecan vermez duruma gelmiştir. Bu durum diğer ev eşyaları için de geçerlidir. O eşyalar ona çok yabancıdır ve o bunu fark ettiğinde onlarla mutlu olamamaya başlar. O eşyaları bir anlık heves için sahip olmak, kentliler gibi yaşadığını kanıtlamak için almıştır.

Kumru romanın ilerleyen bölümlerinde kendindeki değişimden hoşnut olmaz çünkü artık kendinden bütünüyle uzaklaşmıştır. Bu duygular içerisinde bir boşluğa düşer. Yaşamı ona artık sıkıcı gelmeye başlar. Kumru, değişimini kabullenmez ve hiç değişmediğini iddia eder oysaki çevresindeki herkes ondaki büyük değişimi fark eder. *“‘Yok canım, ben eski Kumru’yum’ diyordu Kumru” (Yücel, 146)* Kumru’nun, Tuna Hanım’ın ‘Vestigos’ marka buzdolabının çekiciliğine kendini kaptırmasıyla başlayan değer yitimi; Kumru’nun hayallerine, çocuklarına ve toplumsal değerlere yabancılaşmasıyla devam eder. Buzdolabına çocuklarından daha çok önem vermesi değer yitiminin bir göstergesi olarak düşünülebilir. Ancak daha kötü olan şey ise Kumru’nun bunları fark etmeyişidir. Kendi yarattığı sanal dünyada mutlu olduğu yanılsaması yaşar ancak sahip oldukça daha çok mutsuzlaşır ve karamsar biri olur.

Kumru okumayı öğrendikten sonra araba kullanmayı da öğrenmek ister ve bunun için direksiyon kursu alır. Kumru'nun arabayı sosyal yaşamdan yoksun kalma güdüsünün bir sonucu olarak satın aldığı savunulabilir. Kapıcıların onun ailesine düşmanlığı da araba üzerinden yansıtılmıştır. Kumru arabayı ilk kullandığı zamanlar Ecem Sokak'taki kapıcılar bir kaza olmasını beklemekte hatta bilinçli olarak bir istek içindedirler. Bu durum onların kıskançlık ve kinlerini yansıtır. *“Büyük çoğunluk, arabayı yeşil gömlekli söförün değil de Kumru'nun getirmesi durumunda, kara dananın kaçışından daha eğlenceli şeyler göreceğini umuyor, en azından küçük bir kaza bekliyor, hatta bunu bilinçli olarak istiyordu.”* (Yücel, 229). Kumru aldığı arabayla bir adım daha toplumdaki uzaklaşmıştır ve kapıcıların kıskançlıkları ve düşmanlıkları daha da artmıştır. Kapıcılar bir gün, arabayı insan pisliğine bular ve Pehlivan bu durumun altında kalmamak için o kişileri bulup onlara arabayı temizletir. Bu durum onun ölümüne neden olur. *“Onlar, ellerinde pisliğe batmış malaları, var hızlarıyla Çandar apartmanına doğru koşarken, Pehlivan hemen oraya çömeldi, yüzü ellerinin arasında öğürmeye, sonra da kusmaya başladı.”* (Yücel, 258)

Sonuç olarak Kumru köyde sorgulayan, yıldızların oluş sebebini merak edecek kadar öğrenme isteği olan meraklı, saf, her şeyi kendi içinde sorgulayan, yardımsever ve düşünceli bir bireyken kente gelince aç gözlü, bencil, değerlerini yitirmiş metalaşmış bir birey haline dönüşerek kendine iyice yabancılaşır.

İletişimsizlik :

Tahsin Yücel'in “Kumru ile Kumru” adlı yapıtında odak figür Kumru'nun kendine ve çevreye yabancılaşma nedenlerinden biri de yaşadığı iletişimsizliktir. Kumru'nun iletişimsizliği önce ailesinde başlamış sonra da şehirdeki köylüleriyle ve şehirli insanlarla devam etmiştir.

Kumru bir kuş ismidir. Kuşlar ile arada kalmış insanlar arasında bir benzetme yapılabilir. Kuşlar uçabilir ama her ne kadar her zaman uçmak isteseler de arada sırada bir kara parçasına

inmek zorundadırlar, yeryüzü ve gökyüzü arasında gidip gelirler ve aslında ikisine de ait değillerdir. Yapıtın başında Meryem Ebe'nin, Kumru'ya farklı bir isim verilmesi gerektiği, kuş isimlerinin uygun olmadığı doğrultusunda söylediği sözler odak figürün bir yabancılaşma ve iletişimsizlik yaşayacağını gösteren ipucu izlekler olduğu belirtilebilir. *“Kızlara kuş adı vermeyeceklerdi” (Yücel, 13)*

Kumru bir sorunu olduğunda ya da bir şey merak ettiğinde her zaman annesinin yerine Meryem Ebe'nin yanına gider ve onunla konuşur. Bu durumun odak figürün annesiyle bir iletişimsizlik yaşadığının göstergesi olduğu söylenebilir. Doğduğu zaman para harcamamak için ailesi Kumru'ya ölen ablasının kimliğini ve ismini verirler. Bu yüzden Kumru'nun kendine özel bir kimliği yoktur. Başka birinin yarım kalmış yaşamının devamı gibidir. Kumru ailesi tarafından ilgi görmez; bu ilgisizlik sonucunda ailesiyle büyük ve önemli derecede iletişimsizlik yaşar. Hakkında karar verilirken Kumru'nun fikri sorulmaz ve bu durum üzerine odak figürün yaşadığı iletişimsizlik tetiklenir.

Kumru, Pehlivan ile evlenip şehre gelirken yolda yıldızların kaybolduğunu görür, bu onun karşılaştığı ilk değişimdir. Yıldızların yok olması, Kumru'nun bilmediği, yabancı olduğu bir dünyaya gidiyor olduğunun gösteren izleklerden biridir. Yıldızların kayboluşunu izlerken uzaklara düştüğünü düşünerek korkması da yabancılığının onda yarattığı endişeyi yansıtır. *“Koca memlekette tek bir yıldız! O da cansız mı cansız! Allahım, büyük Allahım, nereye geldim ben böyle, bizim oralardan ne kadar uzaklara düştüm !” (Yücel, 15)*

Kumru, görücü usulüyle evlendiği Pehlivan adlı adama çok yabancıdır ve onunla bir iletişim kuramaz. Kendisinden iri yarı olması ve daha yaşlı olması onu korkutmaktadır. Pehlivan ne kadar uğraşsa da Kumru ile iletişim kuramaz çünkü çok farklıdırlar. Köyden kente göç eden ve değer yargılarının şehirlilerle tamamen farklı olduğunu fark eden odak figür, kapıcı dairesinde yaşadığı zamanlar diğer kapıcılarla da düzgün bir bağ kuramaz. Onlar Kumru'ya

her zaman yabancı biri olarak görür ve Kumru her ne kadar bu sınırı aşmaya, onlardan biri olmaya çalışsa da onlarla iletişim kurmayı başaramaz çünkü o, onların dünyasına ait değildir. Kumru, gündeliğe gittiği evlerdeki hanımlarla da iletişim kuramaz, bunun bir nedeni o hanımların kendilerini üst sınıf, Kumru'yu alt sınıftan biri olarak görüp ona göre davranmalarıdır. Sınıf ayrımı yapmaksızın herkese eşit davranan bir kişi vardır yapıtta: Tuna Hanım. Kumru sadece Tuna Hanım ile iletişim kurabilir çünkü Tuna Hanım ona karşı her zaman çok samimi ve sevecendir. Odak figür, iletişim kurabildiği tek insan olan Tuna Hanım'a büyük bir hayranlık duyar. Ona benzeme gibi bir çaba içerisine girer ve bunun sonucunda kendine de yabancılaşır, bir nevi kendisiyle iletişimsiz olan bir bireye dönüşür.

Kumru şehre geldikten sonra şehre uyum sağlamaya çalışır. Bu çaba sürecinde kendi değer yargılarını kaybeder ve kendine yabancılaşır. O, artık geçmişteki köylü Kumru değildir ama aynı zamanda o kentli Kumru da olamaz, arda sıkışıp kalır. Şehirli bir kadın olmaya çalışırken Pehlivan'ı daha çok para getiren ama karanlık bir işe bulaştırır bunun sonunda maddi anlamda şehirli bir kadın olmayı başarır ancak değer yargıları ve düşünce açısından bu değişiklikleri takip edemez. Kumru'nun ailesinin sınıf değiştirdiğini yapıtta alt kattaki daireden üst kattaki daireye taşınmak olarak gösterildiği söylenebilir. Kısacası, yaşadığı iletişimsizlik de onu yabancılaştıran etmenlerden biridir.

SONUÇ :

Bu çalışmada, Tahsin Yücel'in "Kumru ile Kumru" yapıtında odak figürün kendine ve yaşadığı çevreye yabancılaşma nedenleri incelenmiştir. Odak figürün yaşadığı değişimlerin onun üzerindeki etkisi ve çevresinden aldığı tepkiler, nedenleriyle birlikte irdelenmiştir.

Tahsin Yücel'in "Kumru ile Kumru" adlı yapıtındaki odak figür olan Kumru, doğumundan itibaren yabancılaşmayla karşı karşıya kalır. Ailesinin ona olan ilgisiz tutumu ve evlendikten sonra İstanbul'a göç etmesiyle başlayan kent hayatına uyum sağlayamaması onun yabancılaşmasına neden olur. Metalaşan düzen içerisinde Kumru, metanın bir kölesi olur ve kendinde büyük bir değişime girer. Üst kattaki hanımlardan biri olmak için çok çalışır, okuma yazma öğrenir araba kullanmayı öğrenir, eve lüks eşyalar alır ama onlardan biri olmayı başaramaz ve yozlaşmış bir karakter olur. Bu yozlaşmanın bedelini ailesi öder. Bir buzdolabı almak için kocası karanlık işlerde çalışmaya başlar ve Kumru'nun bitmez bilmeyen isteklerini yerine getirmeye çalışır. Bu durumda Pehlivan da yozlaşır ve yabancılaşır. Üst kata taşınmasının ardından kapıcılarla da yabancılaşan Kumru'nun dünyayla tek bağı cılız nar ağacı kalır. Herkesle yabancılaşması Pehlivan'ın ölümüne ve Kumru'nun ailesinin dağılmasına neden olur. Odak figürün geçmişte kuramadığı bağlantı, içinde yaşadığı zamanı da etkilemiş, bunun sonucu olarak da kendisi için doğru bir gelecek oluşturamamıştır. Sonuç olarak bütün bunların Kumru'nun hem kendine hem çevresine yabancılığını beslediği söylenebilir.

KAYNAKÇA :

- Yücel, Tahsin, Kumru ile Kumru, Can yayınları, 2005, İstanbul